

Csomorné Dr. Lajkó Ildikó Erzsébet*:

Ha adósok maradtunk, jogerős átutalási végzéssel is megterhelhető a bankszámlánk

Ha pozitív bankszámlánk egyenlege, továbbá nem fizettük meg határidőre és esetleg vitatjuk adósságunkat, hitelezőnk pénzkövetelését végső esetben két jogi eszközzel, a hatósági átutalási megbízással (közkeletűbb nevén: inkasszóval) vagy átutalási végzéssel érvényesítheti velünk szemben. Jogerős bírósági döntés esetén az ezzel kapcsolatos lépéseket – így a számla zárolását, a pénzhez való hozzáférésünk korlátozását, illetve a kiutalást, átutalást – bankunknak végre kell hajtania.

I.) Mikor, ki, hogyan és kitől kérheti az átutalási végzés kibocsájtását?

Gyakran tapasztalhatjuk, hogy a végrehajtási eljárás (a polgári peres eljáráshoz hasonlóan) sokszor elhúzódhat, amely több okból is a végrehajtást kérő jogos érdekeinek sérelmével járhat. Amennyiben az adóst bíróság - jogerős ítéletével - valamely *pénzösszeg megfizetésére* kötelezi, a jogosultnak – hogy gyorsabban hozzájuthasson a részére megítélt összeghez – lehetősége nyílik arra, hogy a sokszor hosszadalmas és költséges végrehajtási eljárás kezdeményezése helyett *átutalási végzés kiállítását kérje*.

Az átutalási végzés a végrehajtás elrendelésének egyik speciális módja. Olyan végrehajtható okirat, mely tartalmazza ugyanazokat a kellékeket, amelyek a végrehajtási lapon (mint végrehajtható okiraton) is szerepelnek. Kiállítására az a bíróság rendelkezik hatáskörrel és illetékességgel, amely a végrehajtási lap kiállítására vagy a végrehajtási záradékolásra is jogosult. Ebben az esetben is a végrehajtás elrendelése a végrehajtást kérő *kérelmére* indul, *célja a pénzkövetelés behajtása*. A kérelmet az illetékes és hatáskörrel rendelkező bírósághoz kell benyújtani. Abban meg kell jelölni az adós nevét (cégnevét) és az azonosításához szükséges adatokat (legalább születési idő vagy anyja neve, cím, illetőleg cégjegyzékszám), a végrehajtandó határozatot, annak jogerőre emelkedése dátumát, a követelés összegét, a teljesítési határidő utolsó napját, továbbá az adós rendelkezése alatt álló pénzösszegre vonatkozó adatokat (azaz az adós fizetési számláját vezető pénzforgalmi szolgáltatót és az adós fizetési számlája számát); továbbá a pénzösszeg beazonosítására szolgáló egyéb adatot.

A végrehajtást kérőnek a kérelmen szükséges azt is meghatároznia, hogy az általa követelt összeg megfizetését milyen módon kéri: bankszámlára történő átutalással (ebben az esetben meg kell adnia bankszámlaszámát) vagy a feltüntetett címére történő kiutalással. *A végzés ellen a kézbesítéstől számított 15 napon belül a végrehajtást kérő és az adós is fellebbezéssel élhet.*

Az átutalási végzés kibocsátásakor – a végrehajtás általános feltételeinek fennállása esetén – a bíróság elrendeli a pénzforgalmi szolgáltatónál (banknál) kezelt, az adós rendelkezése alatt álló összegre a végrehajtást. A bíróság a – még jogerőre nem emelkedett - átutalási végzésben felhívja az adóst megillető összeget kezelő bankot, hogy a fizetési számla mentesnek minősülő összeget meghaladó egyenlegéből a követelés összegét – a felhívásnak megfelelően – utalja ki a végrehajtást kérőnek, illetőleg utalja át a végrehajtást kérő által megjelölt fizetési számlára.

A bíróság az átutalási végzést (amely ekkor még nem jogerős) az adós számlavezető bankjának azzal a rendelkezéssel küldi meg, hogy a végzésben feltüntetett követelés összegét tartsa vissza, és – ha a végzés kézbesítésétől számított 45 napon belül a bíróságtól nem kap más értesítést – azt a végrehajtást kérőnek utalja ki, vagy utalja át. Nem hozható átutalási végzés azonban például akkor, ha a behajtandó követelést egy másik követelés biztosítására büntetőeljárásban elrendelt zár alá vétel során már lefoglalták és a lefoglalás eredményeként annak összegét a végrehajtói letéti számlára befizették. A bíróság az átutalási végzést az adós pénzforgalmi szolgáltatójánál vezetett, a végrehajtási kérelemben megjelölt fizetési számlájára vonatkozóan hozza meg (több megjelölt számla esetén az első számlára), és a végzést megküldi a számlavezető banknak és a feleknek.

Ha bármelyik erre jogosult személy *fellebbezést nyújt be* az átutalási végzés ellen, akkor erről a bíróság az adós számlavezető bankját haladéktalanul értesíti, és felhívja arra, hogy az összeg visszatartását folytassa, de kiutalást, átutalást *újabb értesítésig ne teljesítsen*. Amennyiben a bíróság az átutalási végzést megváltoztatja, vagy hatályon kívül helyezi, erről szintén haladéktalanul értesíti az adós számlavezető bankját.

Ha az átutalási végzés ellen *nem élnek fellebbezéssel*, akkor a bíróság a végzés jogerőre emelkedéséről a számlavezető bankot szintén haladéktalanul és azzal a rendelkezéssel értesíti, hogy a visszatartott összeget – az átutalási végzésben foglalt felhívásnak megfelelően – utalja ki, vagy utalja át a végrehajtást kérőnek. Kiemelendő, hogy a kifizetés kizárólag a jogerős átutalási végzés alapján történhet!

II.) Milyen intézkedéseket kell tennie az adós bankszámláját vezető banknak, ha átutalási végzés érkezik be hozzá?

Az átutalási végzésben foglaltak szerint teljesítendő pénzkövetelések esetén – a pénzforgalmi törvényben (Pft.) foglaltak mellett – egy, a pénzforgalom lebonyolításáról szóló 18/2009. MNB-rendelet rendelkezései az irányadók. Eszerint az adós számlavezető bankja az átutalási végzés átvételét követően soron kívül megkezdi a végzésben megjelölt fizető fél/adós és a pénzforgalmi jelzőszám összetartozásának ellenőrzését, valamint azt is áttekinti, hogy elegendő fedezet van-e az ügyfél bankszámláján a követelés teljesítésére.

Amennyiben elegendő a fedezet a számlán, akkor a végzés kézhezvételét követően a pénzforgalmi szolgáltató *haladéktalanul köteles a megjelölt összeget zárolni a számlán*, és a késedelemből fakadó kárért felelős. Az intézkedés egyúttal korlátozza az adós rendelkezési jogát, ő ugyanis nem adhat a visszatartott összeget érintő megbízást. A bank a bíróság további rendelkezéséig zárolja az adott összeget. A zárolás feloldására legkorábban a már hivatkozott fellebbezési határidő elteltét követően kerülhet sor.

Ha e végzésben meghatározott követelésre az érintett bankszámlán részben vagy egészben nincs fedezet, úgy a benyújtott összeg vonatkozásában legfeljebb - 35 napos – sorban állítást kell alkalmaznia a számlavezető hitelintézetnek (a Pft. előírásaira figyelemmel). Mivel a bíróság első körben a végzés szerinti összeg zárolását és az összeg kifizetésének megakadályozását írja elő a pénzügyi szolgáltató felé, így a megkeresés a sorban állításnál – a sorrend meghatározásakor – akkor vehető figyelembe, *ha az átutalási végzés jogerős*.

A bank az átutalási végzésről annak (rész)teljesítése vagy sorban állítása előtt *nem értesítheti* a számlatulajdonost, ez csak a (rész)teljesítéssel vagy a sorban állítással egyidejűleg, *az átutalási végzés alapján teljesített fizetési megbízás adattartalmának közlésével*, írásban történhet meg. Az átutalási végzéssel elrendelt végrehajtás a nem pénzforgalmi számlán kezelt pénzüsségeket is érinti. Korlátja, hogy ennek segítségével kizárólag az adós számlavezető bankja által, az adós javára kezelt pénzre folyhat végrehajtás, egyéb ingó- vagy ingatlanvagyonára nem.

Egy 2023 februári MNB vezetői körlevél előírása alapján *elvárt*, hogy a bankok a fizetési számlához kapcsolódó hitelkeret-szerződés megkötését megelőzően nyújtsanak tájékoztatást a fogyasztók részére arról is, hogy – *eltérő tartalmú megállapodás hiányában* – hatósági átutalást és átutalási végzés alapján történő átutalást az adott bankszámlához kapcsolódó hitelkeret *terhére is* teljesítik. Ha e végzés kibocsátása részben vagy egészben nem vezetett eredményre, a végrehajtást kérő kérheti az adós ingó- vagy ingatlanvagyonára végrehajtás alá vonása érdekében más végrehajtható okirat (pl. végrehajtási lap, végrehajtási záradék) kiállítását, *amennyiben ennek a végrehajtási törvény szerinti feltételeit igazolja* (pl. azt, hogy az adós pénzforgalmi szolgáltatója a végzést mekkora összegre teljesítette).

A végrehajtási eljárás megszűnik, ha az átutalási végzés szerinti teljes összeget az adós számlavezető bankja a végrehajtást kérő részére kiutalta vagy átutalta.

** A szerző az MNB-ben működő Pénzügyi Békéltető Testület tagja*

„Szerkesztett formában megjelent 2024. november 20-án a VG.hu oldalon.”